

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Sille Allikmets
sille.allikmets@aaviklaw.ee

Teie 05.06.2026

Meie 18.06.2026 nr 2.2-9/26/2355-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspektsioon (AKI) sai Teie pöördumise seoses küsimusega, kas isikuandmete volitatud töötaja tegevus on kooskõlas isikuandmete kaitse nõuetega olukorras, kus avalikust registrist saadud andmeid kasutatakse lisaks konkreetsele tellitud uuringule ka uuringu läbiviija enda ärihuve teeniva eesmärgi saavutamiseks.

Esmalt selgitan, et AKI ei saa selgitustaotlusele vastates anda konkreetsele andmetöötlusprotsessile siduvat õiguslikku hinnangut, see on võimalik ainult järelevahtemenetluses. Märgekirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse §-st 3 tulenevalt on AKI-l kohustus anda õiguslaseid selgitusi asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse kohta. Seetõttu anname Teile järgnevalt üldised selgitused.

Isikuandmete töötlemisel tuleb alati järgida isikuandmete kaitse üldmäärusest (IKÜM) tulenevaid põhimõtteid, sh eesmärgipärasuse, läbipaistvuse ja minimaalsuse põhimõtteid. Isikuandmeid võib koguda ja kasutada üksnes kindlaksmääratud eesmärkidel ning andmete edasine töötlemine ei tohi olla nende eesmärkidega vastuolus.

Kui isikuandmed on saadud rahvastikuregistrist konkreetse uuringu läbiviimiseks, tuleb andmete saajal kasutada neid andmeid eelkõige selleks eesmärgiks, milleks andmed väljastati. Nagu olete ise selgitustaotluses õigesti viidanud, näeb rahvastikuregistri seadus samuti ette, et registrist saadud andmeid kasutatakse üksnes taotletud eesmärgil, järgides seejuures IKÜM-i nõudeid. See tähendab, et iga täiendav andmetöötlus peab olema kas algse eesmärgiga kooskõlas või omama eraldiseisvat õiguslikku alust.

Juhul kui uuringu käigus esitatakse andmesubjektile lisaküsimus, mille eesmärk ei ole enam otseselt seotud algse uuringuga, tuleb hinnata, kas tegemist on algse eesmärgiga kooskõlas oleva töötlemisega või eraldi eesmärgiga. Kui lisaküsimuse eesmärk on näiteks uurimisettevõtte enda andmebaasi laiendamine tulevasteks uuringuteks, võib see kujutada endast eraldi eesmärki. Sellisel juhul eeldab isikuandmete edasine töötlemine üldjuhul ka eraldi õiguslikku alust. Praktikast tähendab see enamasti andmesubjekti nõusolekut, mis peab olema vabatahtlik, selgesõnaline ja teadlik ning andmesubjekt peab olema tegelik võimalus sellest keelduda ilma, et see mõjutaks põhiuuringu osalemist.

Lisaks tuleb arvestada läbipaistvuse põhimõtet. Andmesubjekt peab mõistma, millal lõpeb konkreetne uuring ja millal algab muu eesmärgiga seotud tegevus. Kui need tegevused ei ole selgelt eristatud, võib see tekitada andmesubjektis eksitust selle osas, millisel õiguslikul alusel

tema andmeid töödeldakse. Samuti peab andmesubjektile olema arusaadavalt selgitatud, milleks eraldi nõusoleku alusel kogutud andmeid edaspidi kasutatakse.

Pean vajalikuks rõhutada, et iga olukorda tuleb hinnata konkreetsete asjaolude alusel, mh see, kuidas vastav küsimus oli esitatud, kas see oli uuringu põhiosast selgelt eristatud ning milline info andmesubjektile anti. Samuti on oluline, kas andmesubjekt võis mõistlikult eeldada sellist andmetöötlust olukorras, kus tema andmed saadi avalikust registrist konkreetse uuringu läbiviimiseks.

Kui isikul tekib kahtlus, et tema isikuandmeid on töödeldud vastuolus kehtivate nõuetega, on mõistlik pöörduda andmetöötaja poole täiendavate selgituste saamiseks ning vajadusel oma IKÜM-ist tulenevate õiguste teostamiseks.

Loodame, et meie selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Irina Meldjuk
jurist
peadirektori volitusel